

PRZYGŁAD PRASY ZAGRANICZNEJ

CODZIENNY BIULETYN
WYDZIAŁU PRASOWEGO

MINISTERSTWA SPRAW ZAGRANICZNYCH

Rok VII

Warszawa, sobota 5 marca 1932 r.

Nr. 53

ADRES REDAKCJI: Plac Marsz. Piłsudskiego 9, tel. M. S. Z., wewn. Nr. 53

TREŚĆ: **Sprawy polskie:** Polska a Niemcy. — **Zagadnienia ogólne:** Sytuacja polityczna w Niemczech. — Europa Środkowa. — Mocarstwa a ZSRR. — Konflikt chińsko - japoński. — Sytuacja polityczna w Rumunii. — Litwa a Niemcy. Sprawa Kłajpedy.

SPRAWY POLSKIE

POLSKA A NIEMCY.

Prasa niemiecka 4.III, ostro występuje przeciwko ostatnim przemówieniom w senacie polskim w czasie dyskusji nad obecnymi stosunkami polsko-niemieckimi.

Boersen Kurier, podając oświadczenie sen. W. pisze: Wypowiedziane w senacie słowa miały być pełne świadomości, celu i siły, zalatują zaś bezradnością i histerją. Czy Polska sądzi, że tego rodzaju lamentami podniesie choćby tylko u swych przyjaciół własny prestige? Warszawa powinna wiedzieć też, co Niemcy już kilkakrotnie oświadczyli, iż do zmiany granic wschodnich nie dążą drogą przemocy. Polska, zdaniem dziennika, wiedzieć powinna również, że Pomorze przyznane jej zostało nie jako „kraj rdzennie polski”, lecz niezależnie od woli zamieszkałej tam ludności.

Boersen Ztg. nazywa dyskusję charakterystyczną dla stosunków polsko-niemieckich.

Königsb Allg. Ztg. 3.III, podaje w notatce p. n. „Zaostrzenie wojny celnej polsko-niemieckiej” głosy prasy polskiej, wskazując na to, że w Warszawie liczą się z możliwością, iż rokowania, prowadzone przez posła Wysockiego, dadzą pozytywne wyniki i że nie dojdzie do dalszego zaostrzenia się wojny celnej.

Kreuz Ztg. 2.III, zwraca uwagę na sprzeczność interesów rosyjskich i japońskich da Dalekim Wschodzie. Dziennik przypuszcza, iż Rosja zrezygnuje osta-

tecznie z dostępu do Pacyfiku, a zwróci swą ekspansję w kierunku zachodnim. Obecne — wciąż jeszcze wschodnie — nastawienie Rosji jest dziełem „nienawidzącego Europy Azjaty” — Stalina. „Przy dzisiejszym więc położeniu — pisze dziennik — uważać musimy Prusy Wschodnie za naszą ostatnią warownię przeciw Azji, w wypadku naturalnie, gdy nawpół kupiona a nawpół zahypnotyzowana przez Francję Polska przyjdzie wreszcie do rozumu. Przez to określenie rozumiemy, że Polska zrozumie jawną sprzeczność między swymi interesami a interesami Francji, polegającą na tem, iż Francja chce mocnej, Polska zaś potrzebuje słabej Rosji. Francja pragnie słabych, Polska zaś powinna chcieć silnych Niemiec. Wrogość Polski przeciw Rosji jest starą i ugruntowaną na realno-politycznych podstawach. Wrogość zaś Polski do Niemiec, które przecież pomogły jej w uzyskaniu niepodległości, jest historyczną, a podsycaną pilnie przez Francję. Dlaczego? Ponieważ Polska ma wyciągać w razie potrzeby francuskie kasztany z ognia. Zanim bowiem na wypadek konfliktu z Niemcami Francja ruszy choćby palcem, podszczuje ona przeciw nam swych trabantów. (Czelność litewska, jako francuska reakcja na niemieckie projekty rozbrojeniowe, jest małym przedsmakiem tego.) To, co odnosi się do Polski, tyczy się w zasadzie także Małej Ententy. Wszystko to jest tak oczywiste, iż dla tego właśnie jest zapoznawane”. Autor zapytuje: „Czy też pewnego dnia przebudzona Polska wypowie pod adresem Quai d'Orsay swe quo usque tandem?”

ZAGADNIENIA OGÓLNE

SYTUACJA POLITYCZNA W NIEMCZECH.

Deutsche Allg. Zeitung 5.III, w art. wst. analizuje możliwości wyborcze trzech (z pośród 5) kandydatur prezydenckich. Kandydaturę Duesterberga zgodnie z oświadczeniem kół niemiecko-narodowych należy uważać za „kandydaturę pierwszego głosowania”, obliczoną na odegranie roli „języczka u wagi” w drugim głosowaniu, decydującem o wyborze Hindenburga lub Hitlera. Zdaniem dziennika, istnieje możliwość ponownego obioru obecnego prezydenta Rzeszy już w pierwszym głosowaniu, gdyż stronnictwa, które opowiedziały się za jego kandydaturą

podczas ostatnich wyborów parlamentarnych skupiły od 21 i pół miliona głosów, do zwycięstwa zaś Hindenburga w I głosowaniu potrzeba tylko ok. 18 milionów głosów.

EUROPA ŚRODKOWA.

Journal des Débats 3.III, twierdzi, że podpisanie konwencji, na zasadzie której Czechosłowacja będzie mogła wypuścić na rynek francuski obligacje na sumę 600 milionów franków na przeciąg 5 lat, ma nie tylko znaczenie finansowe, lecz również polityczne i to bardzo doniosłe. Czechosłowacja jest czynnikiem stałym w Europie Centralnej, i której systemu gospo-

PRACZKA LAWA CZYM

WYDZIAŁ PRASOWY
COPARTYNY NIECIEJ

MINISTERSTWA ŚRÓDZIEMNICTWA

Rok VII

Warszawa, sobota 7 marca 1932 r.

Nr 53

ADRES REDAKCJI: plac Marsa, Pilsudskiego 9, tel. M. S. 2., wewn. nr 53

THESE: Sprawy polskiej Polski a Niemcy — Północna część polskiej polityki w Niemczech
Europa środkowa — Moskwa a KPR — Kwestia żydowska — Kwestia polska — Kwestia
masy — Litwa a Niemcy, Sprawy Kłajedy.

SPRAWY POLSKIE

POLSKA A NIEMCY

Prasa niemiecka 2 III, ostro występuje przeciwko ostatnim przemówieniom w sprawie polskiej w ogólnym dyskursie nad obecnym stanem polsko-niemieckim.

Boersen Kurier, podobnie oświadczając sen W. W. Wypowiedziane w sprawie słowa miały być pełne i wyważone, celnymi i żywymi, a nie jak przedtem, kiedy Cy Polska szła, że tego rodzaju lamentarnymi, produkującymi tylko i wyczerpującymi, wspaniałymi. Warszawa powinna wiedzieć, że co Niemcy już kilkakrotnie oświadczyli, że do zmiany granic wschodnich nie chcą druga przemowa, Polska, że Niemcy, w których przemowa, że Polska, że przemowa jej została nie taka, lecz obecnie polski, lecz niezależnie od woli zamieszkałej tam ludności.

Boersen Kurier, nazywa dyskusję charakterystyczną dla stosunków polsko-niemieckich. Kwestia 2 III, podaje w notatce, że „Zostanie wojny celnej polsko-niemieckiej” jest brany polskiej, wskazując na to, że w Warszawie, w tym, że X możliwości, że, rozważając, prowadzą, przez dotychczasowe, będąc politycznie wynikiem, że nie dojdzie do dalszego zaostrzenia się wojny celnej.

ZAGADNIENIA SITUACJA POLITYCZNA W NIEMCZACH

Deutsche Allgemeine Zeitung 2 III, w art. w sprawie możliwości wycofania trzech (z poster. 2) kandydatów prøybelskich, kandydatów Prøybelskich, z oświadczeniem kół niemiecko-narodowych, sąsiedzi uważają za „kandydatów pierwszego rzędu”, obliczając na odezwanie roli „języka i wagi”, w drugim głoszeniu, bezwzględnie o wycofaniu, bezwzględnie lub Hitlera. Znamieniem dziennika, istniejącym, możliwość ponownego odwołania prøybelskich, Kwesty już w pierwszym głoszeniu, były, w tym, które opowiedziały się za tego kandydata.

Faint, mostly illegible text on the left side of the page, possibly bleed-through or very light printing.

ZAGADNIENIA SITUACJA POLITYCZNA W NIEMCZACH

Faint, mostly illegible text on the left side of the page, possibly bleed-through or very light printing.

darczego jest niejako podporą. Czechosłowacja stać się może z czasem tamą, o którą rozbijać się będą zakusy wszechniemieckie. Pozatem Czechosłowacja jest sprzymierzona z Francją i zależy jej również na utrzymaniu Europy, stworzonej przez traktaty pokojowe. Przyjaźń czesko-francuska jest jedną z gwarancją pokoju.

Le Journal 3.III, wyraża zadowolenie z powodu bliskiego dojścia do skutku czesko-węgierskiej umowy handlowej i twierdzi, że jeżeli od grudnia 1930 r. wszelkie stosunki handlowe pomiędzy Czechami i Węgrami są w zawieszeniu, to odpowiedzialność za to ponoszą Węgrzy, a nie Czesi, którzy starali się nawiązać stosunki, lecz napotykali na złą wolę w Budapeszcie. „Drobiazgowa podejrzliwość, będąca skutkiem politycznych *arrieres pensées*, była przyczyną izolacji Węgier, na której tylko one same ucierpiały. Teraz nareszcie otworzyły się oczy Węgrów pod wpływem nacisku Ligi Narodów, szczeroci Benesza i poczynionych doświadczeń”. Dziennik wyraża nadzieję, że nowa polityka węgierska przewycięży resztę pozostałych przeszkód, a będąc zblizoną do nowego kierunku polityki Austrii, stanie się prawdopodobnie dodatnim czynnikiem przy budowie przyszłej Europy Centralnej.

MOCARSTWA A Z. S. R. R.

Izwiestja 3.III, ogłaszają artykuł Bucharcewa o planach interwencji zbrojnej przeciwko ZSRR. Autor twierdzi, że plany interwencji imperjalistów przeciwko ZSRR. powstają na tle coraz głębszego kryzysu gospodarczego w świecie kapitalistycznym, któremu przeciwstawi się ZSRR., coraz bardziej powiększający swoją potęgę gospodarczą. W burżuazji światowej nurtują dwa prądy. Interwencjonisci nie ustają w swoich przygotowaniach do wojny przeciwko ZSRR., którego zniszczenie — ich zdaniem — przyniesie rozwiązanie światowego przesilenia gospodarczego i otworzy olbrzymi rynek rosyjski dla przemysłu kapitalistycznego. Rozważniejsza część burżuazji europejskiej dąży jednakowoż do unormowania stosunków gospodarczych z ZSRR., spodziewając się, że to przyniesie złagodzenie przesilenia gospodarczego. Walka tych dwóch prądów trwać będzie jeszcze czas dłuższy. Dalszy rozwój ZSRR. w dziedzinie gospodarczej zależy w znacznym stopniu od tego, jaki kierunek zwycięży — interwencjonistyczny, czy też kierunek zwolenników utrzymywania normalnych stosunków z ZSRR.

KONFLIKT CHIŃSKO - JAPONSKI.

L'Ere Nouvelle 3.III, twierdzi, że przyjęcie propozycji Paul-Boncour'a ma doniosłe znaczenie nie tylko dla pokoju na Dalekim Wschodzie, lecz również i dla prestiżu Ligi Narodów. Tak więc Francja za pośrednictwem swego delegata wyświadczy raz jeszcze wielką i bezinteresowną usługę pokojowi i Lidze Narodów. Narody, które krytykują postępowanie Francji w Genewie i posądzają ją o nacjonalizm i imperjalizm, będą musiały uznać swe posądzania za czcze i bezpodstawne.

Le Temps 4.III, twierdzi, że Liga Narodów będzie musiała postępować z jaknajwiększą ostrożnością, by nie narazić na szwank pokoju w Szanghaju. W samym początku konfliktu popełniono omyłkę, oddając spór pod rozpatrzenie Rady Ligi, zamiast zlikwidować go za pomocą bezpośrednich pertraktacji. W każdym razie Rada Ligi zrobiła wszystko, co było w jej mocy, lecz musiała się liczyć z wolą stron zainteresowanych. Pewną jest rzeczą, że w obecnych warunkach Liga Narodów ma już bardzo ułatwione zadanie.

SYTUACJA POLITYCZNA W RUMUNJI.

Cuwantul 3.III, w art. wst. wskazuje na wysuwającą się potrzebę w Rumunji do rządów wyłonionych ze stronnictw, ponieważ rząd zwany „technicznym” nie umie wyprowadzić kraju z trudnego położenia. W Rumunji potępia się rządy stronnictw dlatego, że ustalił się zwyczaj, że rządy takie są zawsze przejściem do dyktatury. W każdym rządzie widzi opozycja wrogów państwa. Zdaniem dziennika konieczna jest rewizja nie programów ale określonej wyżej mentalności, która jest wspólna wszystkim stronnictwom politycznym w Rumunji.

Viitorul 3.III, w art. wst. stwierdza, że rząd prof. Yorgi nie znalazł rozwiązania żadnego z palących zagadnień państwowych, mimo swego charakteru „technicznego”, wobec czego władzę powinien objąć rząd, wyłoniony ze stronnictw, a najlepiej się do tego nada je stronnictwo liberałów, najbardziej wyrobione politycznie i mające zasługi około nowej Rumunji.

LITWA A NIEMCY. SPRAWA KŁAJPEDY.

Prasa litewska z 3.III, zamieszcza komunikat ag. „Elta”, informujący o tem, że „Memellandbund” zwrócił się do kanclerza Brüninga z żądaniem podjęcia przez Rzeszę kroków w Lidze Nar. w sprawie przyłączenia do Niemiec kraju kłajpedzkiego w drodze plebiscytu. Ponadto prasa litewska zamieszcza streszczenie artykułu „Völkischer Beobachter”, w którym zostało podkreślone rzekome przygotowywanie przez Litwę i Polskę — przy poparciu Francji — najazdu na Prusy Wschodnie. Litwa — wdę dziennika niemieckiego — miałaby otrzymać Kłajpedę jako kompensatę za Wilno.

Rytas informuje, że sprawę b. prezesa dyrektora Boettchera i pastora Puodziusa będzie rozważał sąd wojskowy, a to wobec istniejącego na Litwie stanu wojennego. Pozatem dziennik podaje wiadomość o konferencji posła niemieckiego w Paryżu von Hess'a z premierem Tardieu. Poseł niemiecki miał domagać się skierowania sprawy konfliktu kłajpedzkiego do Trybunału Haskiego.

W art. wst. p. n. „Dosyc ustępliwości” dziennik dowodzi, że polityka obecnego rządu w stosunku do Niemiec była dotychczas nacechowana zbyt wielką ustępliwością, która doprowadziła do niezwykłego rozpanoszenia się Niemców. Mogło się wydawać, że zgubna ta polityka została pogrzebana. Rząd litewski w sposób stanowczy wystąpił przeciwko zakusom niemieckim na suwerenność praw Litwy do obszaru kłajpedzkiego. Ta stanowczość rządu niedługo jednak trwała; załamanie to dziennik widzi w wznowieniu przez litewską prasę rządową ataków na duchowieństwo litewskie, co niewątpliwie wpłynie na osłabienie jedności społeczeństwa w walce z Niemcami. Dziennik wzywa, by rząd litewski opamiętał się, i by wykorzystał wszystkie siły narodu do walki z Niemcami zamiast marnować swe siły na bezpodstawne atakowanie duchowieństwa.

Dzień Kowieński donosi, że niemieckie ministerstwo spraw zagr. wystosowało do znanego profesora niemieckiego Sokołowsky'ego, niedawno zaproszonego na katedrę prawa kłajpedzkiego w uniwersytecie kowieńskim, pismo, w którym zabrania mu prowadzić wykłady na uniwersytecie litewskim.

Königsb. Hart. Ztg. 2.III, w notatce p. n. „Tubelis ostrzega Litwę przed pogorszeniem stosunków z Niemcami” donosi, że premier litewski wygłosił na zjeździe narodowców w Telszach mowę, w której wyraził się, że zwycięstwa litewskiego w Genewie nie należy zbyt pochopnie przeceniać. Litwa — wdę Tubelisa — posiada z Niemcami szereg wspólnych interesów gospodarczych i Niemcy mogą łatwo Litwie zaszkodzić przez ograniczenie importu litewskiego. „Okoliczności te — zakończył Tubelis — należy wziąć pod uwagę”.

